

Sygn. akt **XX GC 484/11**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Baran
Protokolant:	sekr.sądowy Justyna Sowa

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) (**Litwa**)

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

1. oddała powództwo w całości,
2. zasądza od powoda (...) (Litwa) na rzecz pozwanego (...) SA w W. kwotę 3 617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Agnieszka Baran

Sygn. akt XX GC 484/11

UZASADNIENIE

Powód (...) (Litwa) wniósł pozew o zapłatę kwoty 128.195,55 zł (stanowiącej równowartość kwoty 31.710 €) wraz z ustawowymi odsetkami przeciwko (...) S.A. w W.. Powód wskazał, iż przedmiotowe roszczenie dotyczy wypłaty odszkodowania za przywłaszczony przez przewoźnika towar. Powód zlecił przedsiębiorcy – Z. B. wykonanie usługi transportowej. Ostatecznie usługi te były świadczone przez podwykonawcę – firmę (...), który jest ubezpieczony jako przewoźnik u pozwanego. Przewożony towar zaginął.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa, kwestionując treść samego roszczenia oraz jej wysokość. Pozwany potwierdził, iż sprawca szkody był objęty ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialności cywilnej. Wskazał jednocześnie, iż powód w treści pozwu sam wskazał, że do powstania szkody nie doszło na skutek zabrania towaru. Podkreślił, że takiego czynu nie można dokonać nieumyślnie. Zatem zgodnie z treścią art. 827 § 1 k.c. ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności, jeżeli ubezpieczający wyrządził szkodę umyślnie. Pozwany podniósł, że zgodnie z treścią wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia wszystkie klauzule dodatkowe zostały wykreślone a rubryka K. nr 2 dotycząca „rozboju” pozostała niewypełniona.

Powód w piśmie z dnia 18 września 2011 r. podniósł, że (...) Zakład (...) zawarł umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rozszerzoną o klauzulę deliktów prawa karnego – klauzulę nr 2 (powołując się na dokument z k. 26 akt szkody). Wskazał, że wbrew twierdzeniom pozwanego, klauzulę nr 2 nie została wykreślona,

wykreślona została wyłącznie klauzula nr 9. Ponadto podkreślił, że pozwany ma świadomość odpowiedzialności cywilnej za utratę towaru na skutek przestępstwa, o czym świadczy treść pisma z k. 49 akt szkody – gdzie uzależnia on wypłatę odszkodowania od wyniku postępowania karnego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w Pruszkowie.

W dalszym piśmie pozwany podtrzymał swoje stanowisko co do braku możliwości zastosowania dodatkowych klauzul. Wynika to z tego, że klauzula dotyczy szkód powstałych na terytorium Rosji, Ukrainy, Białorusi, Kazachstanu i Mołdawii a także poza terytorium państw europejskich. Klauzula ta ma więc zastosowanie w ruchu międzynarodowym a nie w ruchu krajowym. Ponadto istotą tego rozszerzenia nie jest odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez samego ubezpieczonego, a jedynie szkody powstałe w następstwie rozboju.

Powód w kolejnym piśmie podniósł, że przedmiotowa szkoda miała miejsce w dniu 17 lipca 2010 r. i dotyczy daty załadunku towaru, co miało miejsce w W., zatem poza terytorium Polski. Wobec powyższego argumentacja pozwanego, że szkoda powstała poza zakresem terytorialnym ubezpieczenia jest bezzasadna. Skoro towar nie dotarł na Litwę ani w dniu 19 lipca 2010 r. ani później, zatem umowa transportu międzynarodowego nie została wykonana – a to zgodnie z cytowaną uchwałą generuje odpowiedzialność (...).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) w dniu 17 lipca 2010 r. złożył w firmie (...) w S. zlecenie transportu owoców na trasie W. – B.. (zlecenie transportowe k. 20)

W imieniu powodowej spółki zlecenie złożył R. D.. Zlecenie zostało złożone za pośrednictwem A. G. prowadzącej firmę doradcą w zakresie usług wspomagających transport (zeznania świadka A. G. k. 27-28 akt XII Ko 61/12).

Podwykonawcą powyższej usługi został R. K. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...). (zlecenie transportowe k. 21)

W czasie przewożenia towaru na rzecz powodowej spółki, R. K. ustalił, że R. D. powiązany z powodową spółką jest osobą, która jest jego dłużnikiem. W okresie poprzedzającym omawiane zlecenie transportowe, R. K. świadczył usługi transportowe na rzecz innego podmiotu powiązanego z R. D.. Okoliczność powiązania tego ostatniego z powodową spółką potwierdził w rozmowie telefonicznej z A. G. (zeznania świadka A. G. k. 27-28 akt XII Ko 61/12).

Wobec braku zapłaty za wcześniej dokonane usługi, R. K. postanowił zatrzymać towar przewożony na rzecz powoda. Następnie przedmiotowy towar został przez niego sprzedany na giełdzie we W.. Sovich pracowników R. K. poinformował, że uzgodnił z R. D. przejęcie towaru w zamian za dług (zeznania świadków M. M. – k. 402-403 akt II K 138/11, zeznania M. S. k. 475-476 akt II K 138/11).

W dacie wykonywania przewozu towarów powodowej spółki (...) posiadał u pozwanego ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego w ruchu międzynarodowym u pozwanego objęte polisą seria (...). (polisa k. 16) Przedmiotowa polisa obejmowała ubezpieczenie w ruchu międzynarodowym w okresie od 07 lipca 2010 r. do 06 lipca 2011 r. Wartość sumy gwarancyjnej na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w ruchu międzynarodowym określono na kwotę 50.100 euro. W zakresie ruchu krajowego nie wskazano sumy gwarancyjnej, wymieniona rubryka została wykreślona. Wykreślona została z polisy również rubryka dotycząca Klauzuli nr 9 dotycząca rozszerzenia zakresu terytorialnego. (polisa k. 16 – 17)

Wniosek o zawarcie powyższej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jaki R. K. skierował do pozwanego w dniu 02 lipca 2010 r. dotyczył okresu od 07 lipca 2010 r. do 06 lipca 2011 r. W rubryce dotyczącej ruchu krajowego nie została umieszczona żadna kwota sumy gwarancyjnej na wypadki ubezpieczeniowe. Nie została również oznaczona klauzula nr 9 dotycząca rozszerzenia zakresu terytorialnego. Z kolei w zakresie ruchu międzynarodowego określił sumę gwarancyjną na kwotę 50.100 euro. Oznaczono również, że w ruchu międzynarodowym nie obowiązują klauzule: nr 1 przewóz towarów niebezpiecznych, nr 2 rozbój, nr 3 przewóz żywych zwierząt, nr 4 przewóz leków, nr 5 utrata uszkodzenie lub ubytek w paletach, platformach i kontenerach, nr 7 postoju środka transportu poza

parkingami strzeżonymi, nr 8 zwrot kosztów podniesienia lub wyciągnięcia środka transportu, nr 9 rozszerzenie zakresu terytorialnego. (wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia k. 24 – 22 akt szkody o nr (...))

W dniu 13 sierpnia 2010 r. (...) dokonał u pozwanego zgłoszenia szkody. Spółka wskazała, że szkoda powstała w związku z wykonaniem usługi transportowej przez R. K.. W zgłoszeniu wskazano, że transport owoców z W. nie dotarł na miejsce dostawy znajdujące się na Litwie. Powód wskazał, iż wartość towaru wyniosła 31.710 euro. (zgłoszenie szkody k. 44 verte akt szkody o nr (...))

Sąd Rejonowy w Pruszkowie II Wydział Karny w dniu 30 lipca 2013 r. wydał wyrok w sprawie R. K. oraz Z. B. oskarżonych o przywłaszczenie towaru w postaci owoców nektarynek i brzoskwiń, w którym zostali uniewinnieni od popełnienia zarzucanego im czynu. (k. 622 akt sprawy II K 138/11) Sąd Okręgowy w Warszawie X Wydział Karny na skutek apelacji utrzymał w mocy przedmiotowy wyrok. (k. 695 akt sprawy II K 138/11)

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie wyżej powołanych dokumentów oraz zeznań świadków przeprowadzonych w sprawie karnej o sygnaturze akt II K 138/11 toczącej się w Sądzie Rejonowym w Pruszkowie II Wydział Karny. Strony nie kwestionowały autentyczności powołanych dokumentów, ani ich treści (w tym zgodności złożonych odpisów z istniejącymi oryginałami), a wobec tego nie budziły również wątpliwości Sądu.

Przechodząc do zeznań przesłuchanych w wymienionej sprawie karnej świadków, na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z regułą wyrażoną w art. 235 k.p.c. zasadą procesu cywilnego jest to, że postępowanie dowodowe odbywa się przed sądem orzekającym. Orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje jednak, że nie jest wyłączona możliwość zaliczenia w poczet materiału dowodowego sprawy dowodów zgromadzonych w innej sprawie. W uzasadnieniu do Wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1997 r. I CKN 42/96 wskazano, że nie jest wyłączona możliwość zaliczenia w poczet materiału dowodowego w postępowaniu cywilnym dowodów zgromadzonych w innym postępowaniu, także karnym. Zaliczenie to nie może jednak zostać dokonane w sposób całościowy. Narusza zasadę bezpośredniości (art. 235 k.p.c.) zaliczenie w poczet materiału dowodowego np. akt zakończonej sprawy karnej. Dopuszczalne jest natomiast i pozostaje w zgodzie z art. 235 k.p.c. zaliczenie poszczególnych, ściśle określonych dokumentów, czy też zeznań świadków. Z kolei w uzasadnieniu do wyroku z dnia 27 lutego 1997 r. III CKN 1/97, Sąd Najwyższy podkreślił, że przeprowadzenie dowodu z akt innej sprawy polega na ujawnieniu treści poszczególnych dokumentów – mających stanowić podstawę ustaleń w sprawie cywilnej – w taki sposób, aby strony mogły ustosunkować się do treści każdego z tych dokumentów i zgłosić stosowne wnioski.

Mając na uwadze powyższe, powołane wyżej okoliczności niniejszej sprawy zostały ustalone m. in. w oparciu o zeznania świadków M. M., M. S. i A. G., zgodnie z wnioskiem strony powodowej zgłoszonym w piśmie z 6 lipca 2014 roku. Przeprowadzeniu dowodów wskazanych w tym piśmie nie oponowała strona pozwana (odpis pisma została doręczony pełnomocnikowi pozwanego).

W tym miejscu należy wskazać, że Sąd nie czynił ustaleń w oparciu o przesłuchania R. D. i R. D. złożone w postępowaniu przygotowawczym. Orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje na to, że nie jest możliwe włączenie w poczet materiału dowodowego danej sprawy zeznań świadków, które zostały złożone w sprawie karnej nie przed sądem, lecz w postępowaniu przygotowawczym. W wyroku z 29 marca 1973 roku (II CR 75/73, LEX nr 7237), Sąd Najwyższy wskazał, że dokonanie przez sąd cywilny ustaleń wyłącznie na podstawie zeznań świadków zawartych w aktach dochodzenie pozostaje w jaskrawej sprzeczności z zasadą bezpośredniości i dlatego jest niedopuszczalne. Analogiczne stanowisko Sądu Najwyższego wynika z wyroku z 22 października 1973 roku (II CR 537/73, LEX nr 7323), w którym sąd ten wskazał, że ze względu na dominującą w kodeksie postępowania zasadę bezpośredniości, sąd ma obowiązek dopuścić w postępowaniu cywilnym dowód z przesłuchania świadków i stron, przesłuchanych w toku dochodzenia. Przesłuchanie świadków w karnym postępowaniu przygotowawczym odbywa się bez udziału stron, co uniemożliwia zadanie pytań niezbędnych do wyjaśnienia sprawy.

Wobec tego, że pełnomocnik strony powodowej nie wykonał zarządzenia zobowiązującego do wskazania aktualnego adresu świadka R. D., postanowieniem z 10 czerwca 2015 roku Sąd pominął wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z zeznań tego świadka.

Sąd pominął dowód z przesłuchania strony powodowej w niniejszej sprawie, z powodu nie stawienia R. D. - reprezentanta powoda na terminie rozprawy, na który została wezwana celem przesłuchania w charakterze strony, przy czym w wezwaniu rygor taki został wskazany.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne, podlegało oddaleniu w całości.

W niniejszej sprawie powód dochodził od pozwanego – jako ubezpieczyciela przewoźnika – odszkodowania za towar który został zagarnięty przez przewoźnika i dotarł do miejsca jego przeznaczenia wskazanym w zleceniu transportowym powodowej spółki.

Wobec tego, że miejsce przyjęcia spornej przesyłki do przewozu i miejsce przewidziane dla jej dostawy, zgodnie z umową, znajdują się w różnych krajach, dla ustalenia odpowiedzialności R. K. za szkodę powodowej spółki, ma zastosowanie o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR).

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie spełnione zostały przesłanki z Art. 17 ust. 1 ww. Konwencji. Sporna przesyłka zaginęła bowiem pomiędzy przyjęciem towaru a jego wydaniem. Okoliczność ta była niesporna w niniejszej sprawie.

O ile w świetle powyższego można uznać, że powodowa spółka wykazała odpowiedzialność przewożącego towar R. K. za zaginięcie przewożonego towaru, o tyle – w świetle okoliczności niniejszej sprawy - nie można uznać, że odpowiedzialność taką ponosi również pozwany w niniejszej sprawie (...) - ubezpieczyciel R. K.

W ocenie Sądu, wnosząc o oddalenie powództwa strona pozwana zasadnie powołuje się na przepis art. 827 par 1 k.c.. Zgodnie z treścią zd. 1 tego przepisu, ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności jeżeli ubezpieczający wyrządził szkodę umyślnie. Z tak wyrządzoną szkodą mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Niezależnie bowiem od tego, czy było to w uzgodnieniu z R. D., czy też nie, sporny towar został umyślnie zagarnięty przez R. K., a następnie sprzedany. Okoliczność ta wynika z powołanych wyżej zeznań świadków. Została również wskazana przez samego powoda, który w uzasadnieniu pozwu wskazał, że „zaistniało zdarzenie (...) zaboru, względnie przywłaszczenia” (k. 5). W sytuacji gdy R. K. przejął towar bez porozumienia z przedstawicielem powodowej spółki, mamy do czynienia z umyślnym wyrządzeniem szkody powódce.

W sytuacji gdyby przejęcie towaru dokonane zostało w porozumieniu z powodową spółką w ogóle nie może być mowy o poniesieniu przez nią szkody i nie zachodzą żadne przesłanki odpowiedzialności pozwanego.

Wbrew stanowisku strony powodowej, okoliczności niniejszej sprawy nie potwierdzają, że umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawarta między pozwanym i R. K. ustaliła odmienne zasady odpowiedzialności pozwanego, niż wynikające z art. 827 par 1 k.c.. Wbrew twierdzeniom powoda (vide pismo z 18 września 2011 roku k. 70-71) umowa pomiędzy pozwanym i R. K. nie została rozszerzona o klauzulę deliktów prawa karnego (klauzula nr 2). Przeczy temu treść samej polisy (k. 16 akt niniejszej sprawy i k. 26 akt szkodowych), w której w ogóle nie zostało w żaden sposób zaznaczone, że omawiana klauzula została wybrana; nie przekreślono ani nie zaznaczono żadnego ze słów „tak” lub „nie”, czy ich odpowiedników w języku angielskim. Dodatkowo, za pozwanym należy wskazać, że we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia (k. 22 akt szkodowych) opcja wyboru klauzuli nr 2 została wyłączona – przekreślone zostało słowo „tak” w rubryce „Ruch międzynarodowy” w wierszu dotyczącym klauzuli nr 2.

W ocenie Sądu powyższe świadczy o tym, że – w świetle okoliczności niniejszej sprawy - nie ma podstaw do przypisania pozwanemu odpowiedzialności za szkodę której naprawienia dochodzi powód w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu powództwo nie jest zasadne również z tej przyczyny, że w toku postępowania w niniejszej sprawie powód nie udowodnił wysokości kwoty żądanej pozwem. Pamiętać należy, że w odpowiedzi na pozew pozwany zakwestionował zasadność żądania pozwu nie tylko co do zasady, ale również co do wysokości. Strona powodowa nie odniosła się w żaden sposób co do tego stanowiska pozwanego i nie zaoferowała żadnego dowodu na okoliczność wysokości dochodzonego odszkodowania. Przy czym pamiętać należy, że wysokości ta winna zostać wykazana w myśl reguł wskazanych w artykule 23 powołanej wyżej Konwencji.

Mając na uwadze powyższe, na mocy powołanych przepisów, należało orzec jak w sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono na mocy art. 98 k.p.c.. Na kwotę zasądzoną od powodowej spółki na rzecz pozwanego składają się: wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w oparciu o przepisy obowiązujące rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – 3 600 zł oraz wydatek pełnomocnika w postaci opłaty skarbowej od pełnomocnictwa – 17 zł..

SSO Agnieszka Baran